

A TU

főiskolai @ magazin

Főszerkesztő: Korboly Edit

1991/6

A TÚ a JGYTF ifjúságának lapja

Szerkesztőség: Szeberényi Gyula Tamás, Nyulasi Zsolt, Gévai Imre, Tóth Tamás, Dobos Andrea, Paládi Zsolt, Gánóczy György, Somogyi Miklós

A szövegszerkesztést Lakos Angéla és Patyi Attila (Papa) végezte.

Felelős kiadó: JGYTF Koordinációs Bizottság.

Megjelenik (a lehetőségek szerint) havonta kétszer.

A lapot Szabó Magda fotói ékesítik.

Készült a Főiskola nyomdájában 500 példányban.

A címlapterv Felföldi Barnabás munkája.

Lapzártá: 1991. szeptember 14.

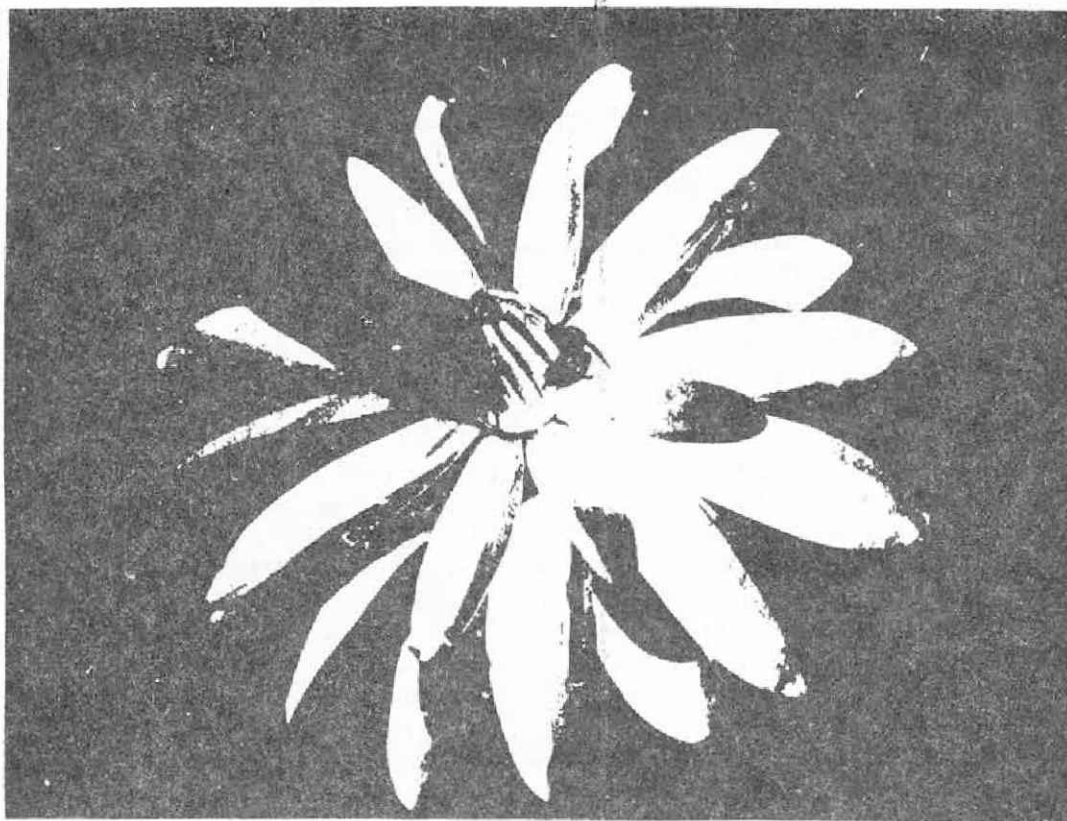
Szerkesztőségi órák: Hétfő, 20.00 óra, SZKV klub, Deák Ferenc u.

Mondjátok meg mit lehetne mondani köszönésképp rég látott ismerősnek, hogy elkerüljük a viszontlátás közhelyes és kényszerű "Hogy, s mint?" kérdéseit. Hogyan kerüljük el, hogy ne haza beszéljünk, s ne a saját lovunkat dícsérő, az elmúlt évre emlékező nosztalgikus melegség áradjon szavainkból.

Ismét itt a TŰ!

Ismét itt egy szvetter szabásmintáju, a férc cérnák már kifeslettek, s bár a nyár talán kifakította, megkoptatta anyagainkat, de talán kellő patinát is kölcsönzött hozzá.

A TŰ a kézben készen állva vár, öltsd magadra, s a tűbe fűzve "fűzz a tűbe".

Kedves elsőévesek! (S tudatlan felsőbbévesek!)

A Főiskola történetéről - volt olyan kedves - Bereczky Sándor tanár úr készített egy rövid ismertetőt. Érdekes és szórakoztató olvasmány.

Még csak két hónapja mentek el a tanári diplomát szerzett öregdiákok és már itt is vannak az új "golyák". Nem is kevesen: 670-en, ebből 68 hallgató a határon túlról érkezett (Vajdaságból, Erdélyből, Kárpátaljáról, Szlovákiából). Eddig ez a legnagyobb létszámú golyacsapat, amely az 1. éven megkezdte tanulmányait. Bizonyára érdeklődéssel tekintenek szét az eddig ismeretlen golyafészekben, kipihenve és talán feledve a felvételi vizsga ízgalmait. Milyen is ez a golyafészek, ahová érkeztek? Régi és szép hagyományokat őrző, a mostani új golyákkal 118. tanévét kezdi meg. Tekintsük át ennek a fészeknek röviden a történetét.

1868-ban megszervezték a polgári iskolát. A polgári iskola tanárainak képzésére szervezték meg az 1873/74. tanévben a Polgári Iskolai Tanárképző Főiskolát Budapesten. Külön fészket raktak a férfiaknak és külön a nőknek. A férfiak a Polgári Iskolai Tanárképző Főiskolán, más névvel a Pedagógiumban (jelenleg a Testnevelési Egyetem) tanultak, a nők a Polgári Iskolai Tanárképző Főiskolán, más névvel Erzsébet Nőiskolán (jelenleg Teleki Blanka gimnázium) végezték tanulmányaikat. 1928-ban a két Főiskolát egyesítették és Szegedre helyezték. Az új fészek a jelenlegi "A" épület, a Boldogasszony sugárút 6 szám lett. A tanárképzést az egyetemmel hozták kapcsolatba úgy, hogy a Tanárképző Főiskola hallgatói mind a Főiskolán, mind az Egyetemen hallgattak előadásokat, és vizsgáztak.

1945-ben megszüntették a polgári iskolát és létrehozták az általános iskolát. Az általános iskola tanárok képzésére új tanárképző főiskolát, a Pedagógiai Főiskolát szervezték meg 1947-ben. A Pedagógiai Főiskola az általános iskola felső négy osztályára képzett tanárokat. 1963-ban a Pedagógiai Főiskola elnevezését Tanárképző Főiskolára változtatták.

Sajnos a Szegedre költöztetés óta a "golyafészek" mindig szűknek bizonyult a golyák képzése számára. A golyák száma mindig nőtt, az épület, a fészek befogadóképessége változatlan maradt. A helyzet javítása érdekében a Főiskola 1934-ben egy emelettel gyarapította az eredetileg kapott épületet. (A Biológia és Kémia Tanszék nyert itt elhelyezést.) 1963-ban megszüntették a Szegedi Tanárképző Intézetet s az épület egy részébe helyezték el a főleg humán tanszégeket (Orosz Nyelv és irodalom, Történettudomány, Rajz, Ének-zene, Neveléstudomány, Testnevelés). Ez az épület a jelenlegi "B" épület, a Hámán Kató utcában. Jelentős esemény volt 1963-ban a főiskolai leánykollégium felépítése (jelenlegi Teleki Blanka Kollégium), mivel

eddig hallgatóink az egyetemek kollégiumaiban voltak elhelyezve. Ugyancsak fontos építés fejeződött be 1986-ban, amikor a Topolyán elkészült a Főiskola Sportesernője.

1947 óta Főiskolánkon többféle képzési változat volt már: 2-, 3-, 4 éves, illetve: 1-2-3 szakos. A jelenlegi képzés 4 éves 2 szakos, illetve egyes hallgatók esetében kiegészítő szakkal társított. A jelenlegi szakpárosítás Főiskolánk életében a legnagyobb gazdagságot mutatja: 48 szakpáron lehet tanulni. Főleg a nyelvi szakpárosítások kerültek előtérbe, mivel az 1950-ben megszüntetett idegennyelvek oktatását az elmúlt években újraszervezték. Így nyílt lehetőség az angol, a francia, a német, az olasz nyelvek tanulására és ilyen szakos tanári diploma szerzésére.

Néhány év óta egyre szorosabbá vált a Főiskola kapcsolata a Szegedi Egyetemekkel. Így lehetőség nyílt hallgatóinknak az áthallgatásra, illetve a párhuzamos képzésre. Főiskolánkon jó tanulmányi eredményt elért hallgatóknak érdemes élni ezekkel a lehetőségekkel.

Egyes tudományok iránt érdeklődő hallgatóink a tanszégeken működő Tudományos Diákkörökben mélyedhetnek el tanulmányaikban. Gazdag lehetőséget nyújt a Főiskola a kulturális és a sport iránt érdeklődő hallgatóinknak is.

A főiskolai hallgatók, így a golyák ügyeivel is a KISZ megszűnése óta a Hallgatói Képviseleti Testület foglalkozik. A hallgatói önkormányzattal összefüggő feladatok a Hallgatói Iroda hatáskörébe tartozik. Vezetője: Vass Imre.

A Főiskola vezetését 1991. január óta új vezetőség látja el. Főigazgató: dr. Szalay István, kandidátus, főiskolai tanár, főigazgató-helyettesek: dr. Bonifert Domokosné, főiskolai docens és dr. Varga István, kandidátus, főiskolai tanár.

Annak ellenére, hogy Főiskolánk is - mint az ország többi felsőoktatási intézménye - gazdasági

problémákkal küszködik s egyre nehezebb a régi fészkek fenntartása, javítása, mégis törekszik újabb és újabb feladatok kitűzésével biztosítani a fejlődést, az előrelépést. Ebben a tanévben új tanszékek kezdik meg működésüket (Alkalmazott Nyelvészet, Latin, Olasz, a tavalyi tanév óta újabb szakpárokot szerveztek (pl.: sportszervező, karvezető), ebben a tanévben indulnak meg a 3 éves nyelvi szakok (angol, francia, német, olasz). A nappali képzés mellett továbbra is jelentős feladat a levelező hallgatók különböző képzési formáinak ellátása (nevelőtanári, büntetésvesztőrehabilitációs), s ebben a tanévben veszi kezdetét az idegen nyelveket oktató tanárok pedagógiai képzése. A Hittudományi Főiskolával 1991-ben kötött megállapodás alapján az 1991/92-es tanévben indul meg a vallás-pedagógia - egyéb tanári szakos képzés, amelynek második lépéseként az 1992/93-as tanévben épül tovább.

A tanulási feltételek biztosítása érdekében hozták létre a Juhász Gyula Alapítványt, amelynek több mint 1 milliós alaptőkéje teszi lehetővé az erdélyi hallgatóink tanulmányainak végzését. Az oktatás és kutatás támogatásának lehetőségét nyújtja a TEMPUS is, és ezen kívül néhány alapítvány.

Az általános iskolai tanárképzés további változás előtt áll, mivel a szegedi felsőoktatási intézmé-

nyek által aláírt egyezmény az Universitas megvalósítását szolgálja. Az Universitas keretei között át kell dolgozni a tanárképzésünk 1947 óta követett célkitűzését is úgy, hogy megmaradjanak ennek a nagymúltú intézetnek értékes tanárképzési hagyományai, eredményei. Talán ennek keretében megoldást jelent majd a felszabadult volt szovjet laktnya épületeinek átalakítása az egyetemi, főiskolai képzés céljaira. Ennyit szerettem volna elmondani a "fészkek" múltjáról, jelenéről és várható jövőjéről.

Befejezésül két nagy magyar pedagógiai tanácsára hívnám fel a figyelmüket. Ha belépnek az "A" épület főbejáratán, a jobboldali falon lévő márványtáblán olvashatják Apáczai Csere János szép gondolatát és intelmét:

"Az tudomány gyökere keserű, gyümölese pedig gyönyörűsége."

A négy év alatt remélem módjuk lesz e böles gondolat igazságában meggyőződni.

A baloldali falon lévő márványtáblán Kemény Gábor mondatát olvashatják:

"A mai nevelő feladat óriási: felszabadítani a lélek minden képességét."

Azt hiszem, ennél tömörebben és szebben nem lehet megfogalmazni a tanári hivatás és képzettség tartalmát.

HÍREK

1991 szeptember 7-én 13.30-kor a Szegedi Biológiai Központ nagytermében tanévnyitó ülést tartottak. A megnyitó beszédet Göncz Árpád köztestületi elnök mondta. Utána Nagypál István igazgató tájékoztatója hangzott el az Universitas működéséről, majd Róna Tas András a JATE rektora 'figyelmeztetését' hallgathatták a meghívottak. A megnyitó után Göncz Árpád zárt ülésen találkozott a diákság képviselőivel.

Szegedi Universitas Egyesülés:

- Hittudományi Főiskola
- József Attila Tudományegyetem
- Juhász Gyula Tanárképző Főiskola
- Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem Élelmiszeripari Főiskolai Kara
- Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Szegedi Konzervatóriuma
- Szegedi Biológiai Központ
- Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem

Szeptember 16-án, hétfőn hallgatói küldöttgyűlés!

Témák:

- Ősztöndíj
- Hallgatói képviselőtestület szabályzata
- Új felsőoktatási törvénytervezet értelmezése, véleményezése
- Személyi kérdések (Ki legyen az új HÖK elnök? Főiskolai Tanács hallgatói képviselői, a HÖK vezető testülete)
- A főiskolai bizottságok hallgató tagjai (44 fő):
- Tanulmányi Bizottság (5 fő)
- Diákjóléti Bizottság (13 fő)
- Oktatási Bizottság (4 fő)
- Gyakorlati Képzési Bizottság (3 fő)
- Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága (3 fő)
- Sport és Rekreációs Bizottság (5 fő)
- Hallgatói Fegyelmi Testület (4 fő)
- Közművelődési Bizottság (7 fő)

Universitas Napok

JGYTF főépület: Kaszti Gyula és Kovács Zoltán kiállítása

Számítástechnika az oktatásban
A Technika Tanszék bemutatkozása.

Lipari szigetek - kiállítás, helyszín: a Főigazgatóság folyosója

Elektronikus újságíróképzés bemutatása

BELVEDERE különszám

Sportprogramok a Topolya sorí sportesernőkben

- tornabemutató
- kispályás labdarúgó mérkőzések

E féleltől a főiskola hallgatói klubtagoknak számítanak!

Ennek értelmében a klub legtöbb rendezvénye főiskolai diákigazolvánnyal ingyen látogatható, bizonyos rendezvények pedig kedvezményesen.

Földes Csaba:

Deutsch - ungarisches Wörterbuch sprachwissenschaftlicher Fachausdrücke

Német - magyar nyelvészei szakkifejezések szótára

Megjelent a Német Tanszék legújabb kiadványaként, mely megvásárolható a főiskola Német Tanszékén (Hámán K. u. 25.)

Nagy horderejű kérdések

1991. szeptember 8-án előkészítő fórum volt a Díszteremben, ahol jelen volt Szalai István főigazgató, Tóth Károly főtitkár, a hallgatói képviselő testület és a tavaly megválasztott közgyűlés a tanszéki képviselőkkel.

A fórumon először Szalai István fejtette ki álláspontját az új ösztöndíj szabállyal és a felsőoktatási törvénytervezettel kapcsolatban. Az előbbihez többek között két módosítást javasolt, mint a tavaly nagy vitát kavarázó szegedi / nem szegedi hallgatók közötti különbség eltörlését és annak a kitételnek a módosítását, hogy azonos átlageredményt elért hallgatók nem kaphatnak különböző tanulmányi ösztöndíjat. (Emlékeztetőül - ez volt az oka az ösztöndíj-kifizetés késésének, ami a csoportok kb. 40%-át érintette múlt év tavaszán.)

Ezután a főigazgató a törvénytervezettel kapcsolatban ismertette véleményét. Az Universitas létrejöttéhez türelmi időt (5-10 év) szeretne, ha valamelyik intézmény nem szerveződik Universitasba, automatikusan főiskolai titultust kapna. Felhívta a figyelmet a tervezetben szereplő felsőfokú szakiskola elnevezésre, helyette a felsőfokú tanfolyam elnevezést gondolja helyesnek (finanszírozás). A főiskola eddig elkészült javaslatát alaposnak, de nem elég konstruktívnak mondta.

Ezután pár percben Nyulási Zsolt szólt a törvénytervezethez fűzött OFÉSZ gondolatokról, jelezve, hogy szeptember 12-15. Szegeden lesz az OFÉSZ nagyválasztmányi (nyilvános) ülése. Nyulási többek között megemlítette, hogy a diákságban némi ellentét fedezhető fel a főiskolások és egyetemisták, mint státusz, illetve egy regionális elkülönülés Pécs-Budapest tengely és a keleti országrészek felsőoktatási intézményei között.

Ny.Zs. felszólalása után vita keletkezett az ösztöndíjakról, majd szóba kerültek személyi kérdések. Ezt megoldandó létrejött egy jelölő bizottság Dudás Károly vezetésével.

Microsystem karrier

A Microsystem Műszaki és Számítástechnikai RT Budapesten már egy éve sikeresen működő új üzletágának a KARRIER Szakemberközvetítő és tanácsadó iroda Dél-alföldi képviseletének munkatársai vagyunk.

Irodánkat 1991. május 22-én nyitottuk. Egyik szolgáltatásunk a szakemberközvetítés, vagyis szakemberek adatbankunkba bekerülve a pályakezdő fiatalok elhelyezkedési esélyei növekednek.

Barátom a számítógép

Ajánljuk: Mindazoknak, akik alaplókú jártaságra kívánnak szert tenni a személyi számítógépek kezelésében.

Tematika: Számítástechnikai alapismeretek. IBM PC gépkezelés. Operációs rendszer használata kezdőknek, gyakorlatok.

Időtartam: 30 óra, 4 nap (változó időbeosztású)

Ára: 9600,-Ft/fő

A személyi számítógép belülről

Ajánljuk: Mindazoknak, akik alaplókú ismereteket kívánnak szerezni az IBM PC üzemeltetésében és használatában.

Tematika: IBM PC hardver alapismeretek, perifériavászték, műszaki adatok, javítási és karbantartási technológiák.

Időtartam: 28 óra, 4 nap

Ára: 8600,-Ft/fő

Wordstar szövegszerkesztő program - magyarul

Ajánljuk: Mindazoknak, akik alaplókú jártaságra kívánnak szert tenni a számítógép kezelésében és önálló szövegszerkesztési feladatokra kívánnak felkészülni.

Tematika: - Alapmodul

- A szövegszerkesztők áttekintése, jellegzetes funkciók, a legelterjedtebb magyar nyelvű, ékezetes karaktereket is kezelő szövegszerkesztő program, a WORDSTAR használatának megtanítása.

Nyomda az íróasztalon

Ajánljuk: Számítástechnikai alapismeretekkel rendelkező szerkesztőknek, irodai kiadványokat készítőknél, reklámpropagandistáknál.

Tematika: Szövegszerkesztés és a DIP kapcsolata. A magyar nyelvű VENTURA által biztosított szolgáltatások, tipográfiai lehetőségek. A rendszer kezelésének és működtetéséhez ajánlott hardvereszközök bemutatása.

Időtartam: 24 óra, 4 nap

Ára: 12 000,-Ft/fő

Alapmodul

Gépkezelés és PC alapismeretek (amely minden tanfolyam első három napját képezi)

Ajánljuk: Mindazoknak, akik alapfokú jártaságra kívánnak szert tenni a számítógép kezelésében és mellette a modulválasztékból speciális szakterületen is ismereteket kívánnak szerezni.

Tematika: A számítógép kezelése, számítástechnikai alapismeretek a DOS operációs rendszer használata. Gyakorlás példákon keresztül.

Időtartam: 24 óra, 3 nap

Ára: 8200,-Ft/fő

A komplex ügyvitel számítógépesítése új társaságoknál

Ajánljuk: Az új cégek ügyvitelét végző dolgozóknál, számviteli-gazdasági vezetőknél.

Tematika: A most alakult kisebb társaságok ügyvitelének áttekintése. A könyvelés, számlázás, folyó számlakezelés, bérszámfejtés stb. korszerű

számítógépes programmal történő megoldása. Esettanulmány a MiniPack programcsomag példáján.

Időtartam: 24 óra, 4 nap

Ára: 12 000,-Ft/fő

A siker titka és az ésszerű vállalkozás

Ajánljuk: Azoknak a vállalkozóknak, akik a számítástechnikai alapismeretek elsajátítása és az IBM PC kezelése mellett a vállalkozásuk magabiztosabb irányításához szükséges jogi, pénzügyi információk és technikai ismeretek birtokába kívánnak jutni.

Tematika: - Számítástechnikai alapismeretek (gépkezelés, LAPTOP gépek használata)

- irodatechnikai eszközök (telefon-rendszerek)

- CASIO menedzserkalkulátor, használatának lehetőségei

- kommunikációs tréning

- a vállalkozások formái, kiválasztásuk szempontjai, alapítási szabályok

- adótvények buktatói és kiskapui

- pénzügyi alapfogalmak, a tőkebefektetés titkai

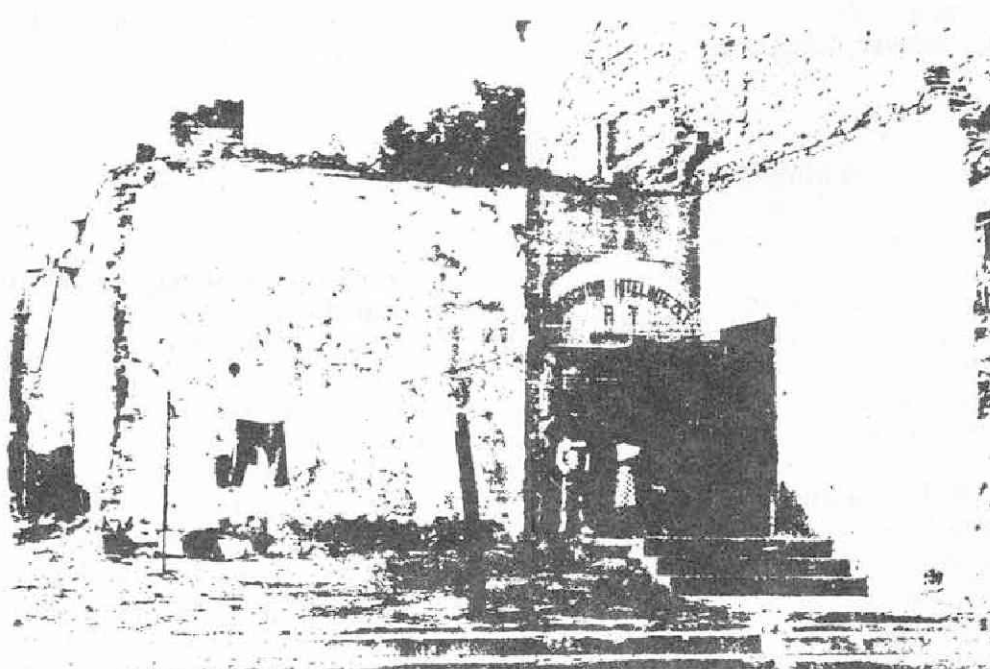
- konzultáció sikeremberekkel.

Időtartam: 48 óra, 6 nap

Ára: 39 900,-Ft/fő

Jelentkezés a tanfolyamokra: 1118. Budapest, XI. Somlói út 46/A Tel/Fax: 1662-919

DÉL-ALFÖLDI KÉPVISELET, 6800. Hódmezővásárhely, Szántó K. J. u. 7. Tel:62/41-750, Fax: 62/41-710

Találkozás a köztársasági elnökkel

A fentebb említett esemény nem volt személyes jellegű, ötvened magammal volt részem a szerencsében. Az időszűk úriember szimpátiám minden kellékét, s megbecsülésem minden tartozékát élvezte - amúgy. Mert most esalódás volt ez a négyszer tíz perc az oly nagyszerű műfordítóval, íróval.

Hogy elsősorban mitől? - Természetesen a politikától. A politikus és a politika, ami oly riasztó - a szívélyes találkozó hangulata, a kímért idő, a gorillák, a mindig jelenlevő sajtó képviselői, a fényképezőgép örök-kécsattogó lenséje.

Nincs személyesség. Nincs intimitás. Van viszont színház, szinte tökéletes forgatókönyvvel.

- Kedves fiatalok, íme az alkalom; tegyék fel kérdéseiket! Na, tessék! Ön? No, kérdezzen! Köszönöm! Következő kérdés? Igen. A következő!...

Az elnök az előbb elfogyasztott ebéd nyugalomával... (a diákok, mint délutáni szieszta...)

"Én mindenütt hangoztatom, hogy a diákság, mint egy gyújtóbomba fel fog robbanni hamarosan!"

De itt most minden oly csendes, megnyugtató.

Kedélyesség.

- Elég, eljött az utolsó kérdés ideje - mondja a mellette ülő rektor. (Mert a diákság és Göncz Árpád zárt ülése azért nem volt annyira ZÁRT, hogy a rektorok és főigazgatók ne lehessenek jelen.) - Köszönöm, lejárt a 45 perc. (Negyvenöt perc?! Hát nem egy óra...?)

Megilletődésem már schol... S talán, ó, a naivitásunk!

Kesernyés. Kesernyés mosoly a szájak, a szájak körül...

K.E.

Osztálykülönbségek a ("múltból")

Ha a tegnapi decemberi éjszakában valaki a Hágiból kilépve a városi posta irányába indul el és ott a troli megálló felé fordul, egy ismerősnek tűnő hölgy mozdulatai miatt, hogy a nő mellett elsétálva jó estét köszönhessen, továbbhaladva egy lejegyzésre érdemes történetnek lehetett szemtanúja. A Széchenyi tér tulső végén három férfi állt, a méhecskéikkel díszített takarékpénztár előtt, úgy tűnt, búcsúzkodnak. Az egy Úr majdnem derékszögben hajolt meg, miközben úgy tűnt, hogy a másik kettő tőle búcsúzkodik. A búcsúzkodásnak nem akart vége szakadni, a hajlott hátú Úr a másik kettő után ment a zebrán át.

Közelükbe érve tisztázódott a helyzet. Elöl sietős léptekkel Antalffy Úr az egyetem volt rektora, volt országgyűlési képviselő, jelenleg egyszerű, szabadidejét jórészt vadászattal töltő nyugdíjas lépkedett. Tőlük egyre inkább lemaradva botorkált a hajlott hátú Jankó a város egyik közismert mindenese, valamikor hordár volt, aztán szenesember mostanában meg mindenféle alkalmi munkát vállal (már amihez van alkohol és elbíri beteg gerince) leginkább az alsóvárosban. Megtört gerinccel meredt előre a másik után kapaszkodva. Koszos szőke haja arcába esapdosott, elvörösödő ripacsos arcán folyt az ideges izzadság beszéd közben látzott megduzzadt fogínye és szája öntötte a meleget.

De akkor is kérem maga nagyon ismerős, Tényleg nem ismer meg...

Tényleg nem járt a Szent Imre utcai polgáriba... hozzánk a pirossapkásokhoz... hát nem emlékszik az osztályra, a leventére se... megismerem az arcát...

Koszos bakancsának méteres hosszú fűzőjét húzta maga után. Elszűkített, mindig száros cűjg nadrágjában és elrongyolódott vékony felöltőjében vándorolt nehéz testtel az előtte haladók után. Azok mindenképp síelni akartak, de nagy kabátjuk és elhízott testük miatt csak esetlen típegésbe tudtak kezdeni.

Nem, kérem, nem, biztosan összetéveszt valakivel, nem jártam oda - válaszolt zavartan Komócsin miközben a menekülő pingvinhez hasonlóan lépkedő Antalffy úgy próbált tenni, mintha ügyet sem vetne a dologra.

Jankó nem hagyta magát:

A piros sapkáinkra sem emlékszik?... a Szent Imre polgáriba pedig olyan ismerős az arc... biztosan találkoztunk már...

Jankó egyre-jobban lemaradt, megpróbált felegyenesedni, de csak a fejét tudta megemelni.

...Pedig biztosan ismerem... valahol láttam az arcát...

Lelassította lépteit, letörölte az alkoholtól duzzadt ripacsos arcáról az izzadságot és a lefagyott pázsiton át elindult haza a külváros felé.

A távolodó másik kettő szájából ömlött a meleg pára. Vajon miről beszélgettek?

(Ez a lejegyzés a Liberális Demokrata Párt szegedi Déli Kurir c. lapjába készült, a 80-as évek elején. A szerző sajnos nem nevezte meg magát.)

A Pro Renovanda Cultura Hungariae Alapítvány Pályázatai

Ránki György emlékére szakalapítvány

Az alapítvány célja: az 1949 utáni történelmi korszak értékű forrásai feltárásának és források publikálásának elősegítése. A kuratórium ebben az évben benyújtott pályázatoknál a magyar kül- és belpolitika, a társadalom-, gazdaság-, kultúr- és hivataltörténet forrásainak feltárását támogatja.

A pályázatnak tartalmaznia kell: a vállalandó feladat leírását, a témával kapcsolatos eddigi publikációs tevékenység ismertetését, a program végrehajtásának időbeli ütemezését, az igényelt pénzügyi támogatás összegét - részfeladatok szerint.

Pályázhatnak: magánszemélyek és kutatócsoportok.

A pályázat leadásának határideje: 1991. november 30.

Nemzetiségi anyanyelvi oktatásért szakalapítvány

Célja: a Magyarországon élő nemzetiségek anyanyelvi működésének és kulturális hagyományainak ápolása, illetve támogatása.

Segíteni kívánjuk: 1. az anyanyelvi oktatás fejlesztését szolgáló elképzelését, módszerek kidolgozását 2. a tanórán kívüli nyelvtanítási tevékenységeket (nyelvi táborok, nyelvtanfolyamok, vetélkedők) 3. az iskolai kulturális élet fejlesztését (irodalmi színpad, énekkar, táncsoport)

Pályázhatnak: nemzetiségi területen dolgozó egyének, jogi személyek, szakmai közösségek és ezek tagjai.

A pályázat beadásának határideje: 1991. október 15.

Népművészetért szakalapítvány

Célja: olyan népművészeti, népi iparművészeti alkotások létrehozása, amelyek a nemzeti kultúra reprezentatív összetevőjeként, ajándéktárgyakként jelenhetnek meg a 90-es évek nemzeti és nemzetközi rendezvényein (világkiállítások, egyéb kiállítások, a honfoglalás évfordulója stb.)

Pályázhat: bárki

A pályázat benyújtásának határideje: 1991. október 15.

Az elfogadott pályamunkákat a kuratórium 50 000 Ft-ig terjedő összeggel díjazhatja. A kuratórium a döntésről 1991. december 15-ig írásban értesíti a pályázókat.

Osztrák-magyar közös múlt

Célja: elősegíteni a több évszázados osztrák-magyar közös múlt sokoldalú feltárását.

Pályázni lehet: a Habsburg államapparátus kiépítése, a 16-18. századi gazdasági viszonyok, a reformkor (Vormraz) és 1848-1849 kapcsolatai, a dualizmuskori gazdasági közösség mechanizmusa, a kulturális kölcsönhatások és a kapcsolatok 1919 utáni újjáépítése témakörökben.

Pályázhatnak: egyének, munkaközösségek, intézmények.

A pályázat benyújtásának határideje: 1991. október 1.

A pályázatokkal kapcsolatban érdeklődni lehet a Pro Renovanda Cultura Alapítvány titkárságán, 1146 Budapest, Ajtósi Dűrer sor 19-21. "Professzorok Háza" épület, 106. (1440 Bp. Pf. 504) Telefon: 1-423-913

LATINOVITS ZOLTÁN: ÜZENET

(Címzettje az 1971-ben elhunyt Szendrői József színművész)

Drága Jóska,

1976. január 4.

1971. szeptemberében olvastad a Ködszurkálót, és októberben elhagytál bennünket. Levelet írok Neked a sülyesztöbe, ahogyan Te tetted volt, annak idején az elhalt kedvesekhez. Nem voltam a temetőben azóta sem, hogy kalapoddal és rózsákkal a föld alá tettük testedet, de szellemeddel azóta is szeretkezünk, mi, akik itt maradtunk.

Halálod óta sok minden megváltozott szerte a hazában. Az ezeréves átok, a látum-érzés, a magyar bűbánnal lefoslott az országról. [...]

...De ebben a jóléti államban, (most büszkeség dagasztja mellem, hogy leírhatom: "jóléti állam"), még valamit nem tisztáztunk eléggé, valamit, ami nagyon fontos lenne, és amiben a színház tehetne a legtöbbet. Nem tisztáztuk, mit jelent 1976-ban a "magyar" név, és nem tisztáztuk, mit jelent a "nemzet". Pedig csak akkor sorolhatunk be internacionalistának, ha már náció vagyunk.

Jóska, szerte a hazában mondom a verseket, és figyelem a közönséget: nem tudják, mit jelent "magyar", olyan értelemben, ahogyan Ady ejtette, ahogyan Petőfi lángolta, Balassa élte, Arany szenvedte, Bartók síkoltotta Kodálllyal, Csontváry és Egry festették, ahogyan Kosztolányi féltette, Babits övta, ahogyan Móricz símogatta. Nem tudják, nem értik, és félnek attól, ha feljűk tüzelem a szót, ahogyan Vörösmarty és Juhász szavait égetem, félnek attól, hogy ma nem "modern" úgy érteni, ahogyan értenek. Hát ezért kell egy végleges, szent szót mondanunk, hogy mindenki büszke is lehessen meleg báránybőr bundájában, szovjet gázzal fűtött lakásában, a tévé mellett is, büszke lehessen arra, hogy magyar.

Németekkel, hágai kereskedő-németekkel beszélgettem egyszer éjszaka Magyarországról. Tíz éve járnak ide vissza, és még nem fogalmazták meg, mi az a mágneses erő, amely őket vissza-visszavonzza erre a tájra. Faggattam őket, vajon mi az az erő; a táj szépsége, az emberek szívessége, a nők bája, az italok íze, az ételek zamata, a cigányzene, a parasztmuzsika, mi az, mi az? És Te, Jóska, vajon mit felelnél erre, aki már a föld zamatát is tudod és válaszolni tudsz titkos, varázsos, nagy kérdésekre, magyar Hamletek kérdéseire. Ők sem tudták a választ, de én biztos vagyok abban, hogy a magyar szellem és édes, szíves szavaink vonzzák ide őket, és egyre több elszakadt magyart, hogy hazalátogassanak, hazajöjjenek, hogy érezzék a bőrükön a titkos fogalmat: haza.

Ó, milyen egyszerű volna elbánni a régi átkos fogalmakkal! Hogy "magyar" ez nem faj? Nem rosenbergi, fajideológusok irányító szava kell ide, csak a sors felérzése. Ez az "ezer évig lesűjtött nyomorgók" földje egy paradicsomnak kezd nyitogatni kapuját, amelyre a paradicsomi szocializmus fátyolát teregettük, a demokrácia bársonyát készítettük. Szibinyáni Jank Nándorfehérvárnál a zászlót nemcsak magyarokért tartotta a mohamedán hódítók elé. A piros, fehér, zöld Európát védte, azt a földet védte, ahová a legtöbb népfaj szorult Európában. És a delek harangszava egy internacionalista győzelmét adja a szeleknek. Azóta, Hunyadi János óta, a magyar: vállalást jelent. Azt, hogy aki ezt az áldott keresztet magára veszi, magyarnak nevezetik, és édes szavainkkal tanítja a megbékélést a szomszédoknak, nyugtalan és bosszús szomszédainknak és Európáknak.

Ennyit mondhattam esekély német tudásommal a németeknek, amikor az egyik elmerengve maga elé nézett, és így mondta: "Ja, jetzt kommt Ungarn!"

Látod Jóska, mikor elbűsesztáttalak a Farkasréti temetőben, még nem tudtam világosan kifejezni magam, kicsit még Camus-vel együtt ott tartottam, hogy "művész nem tartozhat reguláris hadsereghez, okszerűen partizán". Ma már világosan látom, hogy a reguláris hadsereghez kell tartozni, tüzet élesíteni, lelket nevelni, a szocializmus katonájának lenni, mi, a nemzet napszamosai, a szocialista haza katonái lettünk.

Már látszik a remény horizontja, amelyben megfogandhat új, nagyhírű színházunk is. Az erő megvan bennünk, negyvenesekben, hogy újra termeljűk magunkat. Lobog bennünk a költészet-táplálta hit, hogy megváltjuk lelkeinket. Munkád nem volt hiabavaló. Jóska, de mi a bánatunkból is örömet fakasztunk, és emlékedden egyszer még felhűzzuk a függőnyt. [...]

Nyugodj, felháborult szellem, sírodon a remény tüzei, a bizalom virágai nőnek.

Nyugodj, Jóska, ígéretemhez híven megtartjuk és továbbadjuk tanításodat. Szellemedhez hívek maradjunk, és ami nem sikerűt veled, sikerűlni fog a fiatalokkal, a te szellemedben.

Nyugodj felháborult szellem. Itt vagyunk, és a Földnek tett esküt égre fordított szemmel betartjuk. Áru-lóvá nem válunk, munkás hazafiakként teljesítjük azt, amit reánk bízottak. Már nem reménytelen a szeretet színházának megvalósulása. "Az nem lehet, hogy annyi szív, hiába onta vért, s keservben annyi hű kebel szakadt meg a honért." Indulásra készen a hajónk, a kor teremtett minket, és mi nem maradunk alul, teljesítjük, amit a [...] haza kíván tőlünk.

Nyugodj felháborult szellem.

Ég veled Szindbád, hajós. Szervusz, édes József, fiaid nem lesznek méltatlanok a nagy elődökhöz. Ámen.
(Rakéta, 1976. június 29.)

Tisztelettel és szeretettel Latinovits Zoltán emlékének

ÉLET-HALÁL TITKAI

*Nemzetközi konferencia a szülésről
Szeged, 1992. május 20-22.*

Alternatív lehetőségek szülőknek, szülésznek és szülésznőknek

Rendező: EURÓPA Alapítvány, Geréb Ágnes

6722 Szeged, Alföldi utca 6.

A Batthyány Társaság Orvosi Szekciójának támogatásával

A konferencia célja, hogy az emberélet egyik fordulóját, a születést és a szülést abból a szempontból is vizsgálja, hogy az mind az újszülöttre, mind a párkapcsolatokra, ennek következtében a gyermek fejlődésére, és - közvetve - a társadalom egészére alapvetően kihat. A szülés körülményei tehát meghatározóak. A konferencián megismerkedhetünk az alternatív szülési módokkal. Feltárhatjuk azok szülészeti, neonatológiai, egyéb egészségügyi, pszichoszomatikus, pszichológiai, szociológiai, jogi, társadalombiztosítási stb. előnyeit, hátrányait, szerteágazó tudományos és gyakorlati vonatkozásait. Olyan utakat találhatunk, melyek ötvözik a természetes és az intézeti szülés pozitívumait, kiküszöbölik negatívumait. Fölmérhetjük a természetes szülésre való igényt.

Nyitottak vagyunk minden - valamilyen módon ide kapcsolódó - témára. Minden aktív és passzív résztvevőt, hasonló vagy akár ellenvéleményen lévőt örömmel fogadunk.

A részvétel módja: megfigyelőként, beszélgető és vitapartnerként, előadással, személyes tapasztalatok megosztásával, filmmel, műhelymunkával, bemutatóval, kiállításal (művészeti is lehet), egyébbel

A konferencia részvételi díja:

1992. február 28. előtt 1900 Ft

1992. március 1-től 2500 Ft

Postacím: Geréb Ágnes

6722 Szeged, Alföldi utca 6.

(62) 10-780 Fax: (36) (62) 26-444 GERÉB

A konferencia helye: SZOTE ÚJ KLINIKA, TANTEREM

SZEGED, SEMMELWEIS U. 6.

"Életem a tánc"

Az embert mindig foglalkoztatta az a kérdés, hogy miért van kiszolgáltatva a nálánál hatalmasabb erőknél, amelyek meghiúsítják vágyai beteljesülését. Ezért folyton kutatta hogyan tehetne szert olyan hatalomra, amelynek birtokában fölébe kerekedhetne a sorsát irányító erőknek. Ám az ember, miközben egyik énjével a mágia és a varázslás praktikáival kísérletezett, másik énjével az újkor kezdetéig szilárdan meg volt győződve arról, hogy tulajdonképpen kudarcra van ítélve a varázserőre való törekvés. S ma talán csak egyetlen hely van a világon, ahol az emberek átléphetik a felsőbb hatalmak rendelkezését, s ez a színház. Színházra szüksége van az emberiségnek a szó szoros és tágabb értelmében egyaránt. A színházban pedig a tánc az a műfaj, amely olyan elfojtott érzelmeket, vágyakat fejezhet ki, amelyeket szavakkal nem lehet elmondani. A világon mindenütt táncolnak az emberek. Ezért szeretnénk egy sorozatot indítani, s bemutatni a szegedi társulat művészeit, elsőként Pataki Andrást.

- Mi vonzott ehhez a furcsa világhoz? Hogyan lettél táncos?

- Igen hosszú történet. A véletlen hozott össze a táncos szakmával, nem én választottam, ő választott engem. Nem hiszek abban, hogy valaki már kisgyermekként a tükör előtt áll és próbálgatja a pozíciókat, s arra készül, hogy ő majd nagy táncos lesz. Nagyon sok dolog befolyásolja, hogy kiből mi válik. Elsősorban környezete, lehetőségei, s persze önmaga. Édesanyám a televízióban látott egy felhívást, melyben felvételt hirdettek néptánc-tagozatra. Jelentkeztem, s csak azt vettem észre, hogy újabb és újabb rostavizsgán jutottam át, s végül sikerült. Tímár Sándor osztályába kerültem. Művészegyettesében táncoltam. Ez idő alatt több közös munkánk volt a Győri Balettel. Például A szarvassá változott ifjak, Jézus az ember fia. Ezen feladatok után Markó Iván meghívott a társulatához. Az együttesben kisebb összetűzéseim voltak Ivánnal, ezért két év után megváltam a színháztól. Még abban az évben 1987-ben alakult meg a Szegedi Balett, amely épp kapóra jött nekem. Az elmúlt négy év alatt három igazgatónk volt: Bokor Roland, Kramer György, és most Imre Zoltán, akik elindították ezt a csoportot, hogy azzá váljék, amivé szeretnénk. Ebben kiemelkedő szerepe van Imre Zoltánnak, aki a jelenlegi igazgató.

Négy év kemény munkája áll mögöttünk, s talán ez az első évad, hogy telt ház előtt táncolhatunk. A szegedi társulatot belül létezik még egy másik csoport: a Stúdiobalett. Ez egy előadás után jött létre, s úgy döntöttünk, hogy ezután mi is fogunk darabokat bemutatni. Itt a táncosok koreográfusként is ténykednek. Kétszáz éves a Magyar Színjátszás című ünnepségen volt az első debütálásunk.

- Milyen Szeged, a szegedi emberek? Hogyan fogadják a darabjaitokat?

- Balatonfüreden lakom ott élnek a szüleim. Nagyon szeretem azt a vidéket, ezért távol áll tőlem az alföld. A hegyeket is nagyon szeretem. Szegeden az emberek sem elég nyitottak, kevésbé érdeklődnek az új, a más művek iránt. Nagyon nehéz volt elfogadtatni a szegedi közönséggel azt a stílust, azokat a gondolatokat, amelyeket képviselünk. A klasszikus balett után az emberek nehezen tudnak azonosulni olyan modern balettel, amit mi táncolunk. Négy éven keresztül kellett bizonyítanunk, hogy elfogadjanak.

- Mit csinálsz szabadidődben?

- A munkám eléggé behatárol, ezért csak kevés időm van. Délelőtt tíztől kettőig van próbám, azután hatig pihenő. Ekkor jut idő egy kis kikapcsolódásra, délután pedig hattól tízig próbálunk. Tizenegy óra, mire hazaérek. Ezután általában olvasok, zenét hallgatok.

- Hogyan kapcsolod ezt a zűrés foglalkozást a magánéleletedhez?

- 28 éves vagyok és nincs családom. De a munkám mellett még nem lehet családot alapítani. Ha lesz feleségem, biztos, hogy nem szakmabeli lesz. Nem tartom jó dolognak, hogy egész nap együtt vagyok vele a próbán, utána pedig otthon is. Viszont ha nem szakmabeli, akkor egyáltalán, vagy alig látjuk egymást.

- Tehát soha nem nősülsz meg?

- Azt nem mondtam. Ugyanis ezt a műfajt egy bizonyos korig lehet intenzíven művelni. Azután pedig régiségekkel, antik bútorokkal szeretnék foglalkozni. Más béléget gyűjt. Én szabadidőmben a régiségkereskedőket járom.

- A próbákon hogyan készültök az előadásokra? Mit jelent az, hogy felelősök vagytok egymásért a színpadon?

- Amikor egy darabra készülünk nem lehet különválasztani a gyakorlati és a lelki felkészülést. A tánc elemei, a figurák, a lépések mind-mind hozzák magukkal a lelki átélést is.

Tánc közben, az előadásokon és a próbákon nem gondolunk arra, hogy bármilyen baj történhet. Persze megvan mindenkinek a maga felelőssége, de erre gondolni a darab közben lehetetlen, s nem is szabad. A táncra kell figyelni, a mondanivalóra, nem külön-külön az egyes lépésekre.

- Milyen darabokban lépsz fel szívesen?

- Elsősorban azokban, amelyeknek van mondanivalója, minden lépés minden mozdulat jelent valamit nekem és a közönségnek egyaránt. Azonban kénytelen vagyok olyan műsorokban is fellépni, amelyeket ugyan jól megfizetnek, látványosak, de (tartalmi) mondanivalójuk nincs. Már a művészetben is egyre inkább előtér-

be kerül a pénz, sőt csak a pénz körül forog. Az egész társadalom, gazdaság, így a művészetek is prostituálódnak. Az embernek olyan munkához kell adnia a tudását, s olyan show-műsorhoz kell eladnia önmagát, amelyeket nem hivatásból, de kényszerből kell megtennie.

- Mikor adod el magad, mint a Studio Balett táncosa?

- Az nagyon szép lenne, mert akkor úgy érezném, hogy azt adhatom el, amit árulok.

Bozóki Gabriella

HÍRDETÉSEK

Busz vagy vonat helyett utazz inkább AUTOVAL!

126-os Polski, 4 és fél éves, jó állapotban, olesón eladó!

Ha érdekel, hívj fel a 20-764-es telefonszámon. Ha vevőt hozol 3000 Ft közvetítési díjat kapsz.

MISSIO TOURS

Főiskolások! Egyetemisták!

Gyertek velünk különbusszal

OKTOBER FEST - sörfesztivál Münchenben

Szept. 27-28-29, 2499 + 300 Ft biztosítás 1 nap a fesztiválon

Okt. 4-5-6, 11-12-13, 2649 + 300 Ft biztosítás 1 nap + 2 éjszaka

(Szállás a buszon, vagy ahol jólesik)

Jelentkezni a JGYTF Közművelődési titkárságán.

30-40 %-os utazási kedvezmény!

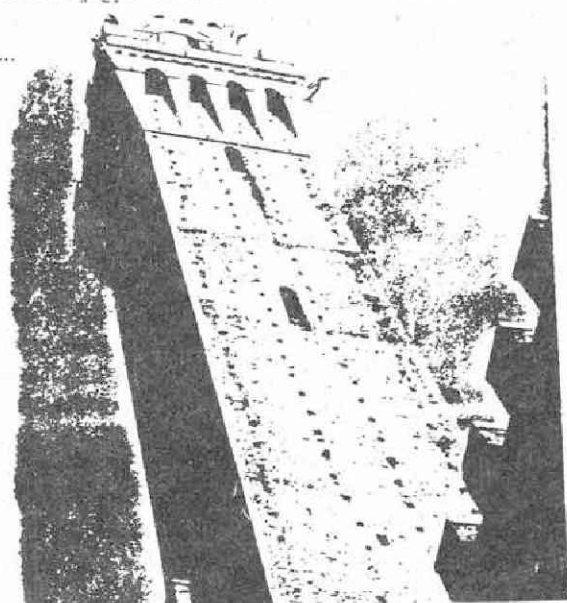
A WASTEELS menetjegyiroda kedvezményes vasúti menetjegyeket kínál nemzetközi utazáshoz!

21 ország 290 városába 560 útvonalon

Éjszakai utazással a szállásköltség is megtakarítható...

Budapest Keleti pályaudvar

Nyitvatartás: Hétfő-Péntek: 9.00-16.30 között

Alternatív zóna

Új rovatot szeretnénk életre hívni, melynek címe: *Alternatív zóna*. Ez a felcím talán törekvéseink és szellemünk nyitottságát is jelzi, s egyben azt is, írásaink semmilyen kizárólagos recepttel nem bírnak, legfeljebb "alternatív" lehetőségeket kínálnak.

Célunk elsősorban azoknak a rétegeknek, csoportoknak, gondolatoknak bemutatása, amelyek különös, egyedi, átlagtól eltérő értékeket képviselnek. Am nem kuriózumként kezeljük ezeket, hanem új szemléletmódok felkutatásában, kialakításában szeretnénk segítséget nyújtani.

Egyelőre (három különböző énem közreműködésével) egyedül szerkesztem e rovatot, s bár számos ötletem van, szívesen várom olyan emberek jelentkezését, akik valamilyen szempontból számot tarthatnak érdeklődésünkre, esetleg kapcsolatban állnak ilyen szervezetekkel vagy egyénekekkel.

TÚ szerk., Paládi Zsolt

Punkoktól az Országgyűlésig

Anarchizmus a mai Magyarországon

Magyarországon a mindenkor kormányzó hatalom évtizedek óta anarchiával fenyegetődzik, ha az infláción és az áremelésen kívül is hatásosabb érveléssel kívánja rémisztgetni az állampolgárokat. A köztudatban így jelennek meg az anarchisták káoszra, rombolásra törekvő erőként, holott a szó eredeti jelentése szerint anarchiát, vagyis uralkodásmentességet, nem rend nélküli, hanem hatalom nélküli társadalmat akarnak. Ez a rendkívül sokrétű mozgalom sokszor egymástól eltérő, kollektivistá, individualista és vallásos szellemi áramlatokat fog át. A demokrácia szempontjából az anarchizmus szélsőliberális eszme, mely megkérdőjelez minden uralmat, s az egyéni szabadság hangsúlyozásával különbözik a szocializmusoktól is. A liberalizmus szemszögéből viszont szociális, mert előtérbe helyezi a szolidaritás értékeit. Mint kritikai gondolat, rokon vonásokat mutat a nyugat-európai újbaloldali mozgalmakkal is (zöldek, ifjú szocialisták, autonómok, alternatívok stb.).

A rendszerváltás kezdetén, 1988 őszén alakult meg az Autonómia, amely azonnal a radikális demokrácia hirdetése mellett kötelezte el magát. Teljesen önigazgató, önszerveződő társadalmi formákban gondolkodtak és a mélyreható változásokat szorgalmazták. Belső ellentétek miatt '90 tavaszán az Autonómia feloszlott, s több kisebb csoportra szakadt szét, amelyek más-más célokért küzdenek.

E csoportok ma már szerte az országban olyan élszórta és spontán módon működnek, hogy átfogó bemutatásukra nem vállalkozhatom, csupán néhány érdekességet szeretnék felvillantani. Budapesten az Autonómia felbomlásával négy "szervezet" alakult. A Budapesti Anarchista Csoport /BACS/ jelenteti meg az újságot, szervez beszélgetéseket a Forgách utcában, a közelmúltban pedig háborúellenes tüntetéssel és szabadgondolkodó konferenciával (melyet a Narancsal és a feministákkal közösen rendeztek) hívta fel magára a figyelmet. Üdítő színfolt a NAP nevű anarcho-punk csoportosulás. Ők voltak a "márciusi ifjak", akik e jeles ünnepen a Múzeumkertben olyan feliratú transzparenst emeltek a magasba, melynek tartalmát e cikkben nem kívánom idézni. (Tudván, hogy olvasóink többsége nő.) Állítólag ők firkálták tele a Dózsa György úti dísztribün romjait is. (Aki kíváncsi rá, nézze meg, jó kirándulóprogram.) A "Közvetlen demokrácia" tagjai az aktuális politikai eseményeket vitatják meg egymás között, tetszés szerint választott sörözőkben üldögélve. (Talán egy újabb sörpucestól kellene tartanunk?) Komolyabbnak látszik a GEO, amely egy anarchista falu alapításának gondolatával foglalkozik. A földek már megvannak, de a pénz elfogyott, így prózaiain anyagi okok akadályozzák meg a tagokat abban, hogy szimbiózisban éljenek környezetükkel.

Újabban hallat magáról a Bakunyn kör. A társaság legutóbb a jugoszláv nagykövetség előtt tiltakozott a horvátországi és szlovéniai mészárlás ellen.

Hivatalosan meg nem erősített hírek szerint a képviselőházban is található egy anarchista érzelmű nyíregyházi képviselő az SZDSZ színeiben. Az anarchisták nagyrészt tagadják a parlamenti demokráciát, ám akadnak kivételek. Az eszme sokszínűségét, híveinek demokráfizmusa és toleranciáját bizonyítja, hogy a punkoktól az országgyűlési képviselőig többféle felfogást, szemléletet egyesít magában. Meg kell barátkoznunk a gondolattal: senki sem féltelmes ellenségként áll mellettünk vagy velünk szemben, csupán aktív szereplőként a demokrácia színpadán.

Néző Kaputány

VIVA LA REVOLUTION!

Anarchisták vallomásai

A hazai lázadók igazi paradicsomát teremítették meg az angyalföldi Forgách utcában a budapesti anarchista körök. Az előadóterem nagyságú iroda asztalain megtalálhatók a legújabb hazai és külföldi radikális vagy anarchista újságok, igaz, ezek csak szerény jelzései a leendő könyvtárnak, az Anarchivumnak. A falakon transzparencsek: felhívás szolgálatmegtagadásra, tüntetésekre, népszámlálás-bojkottra. Egy plakát öles betűvel hirdeti: "Viva la revolution!", a felirat alatt vöröslő tömeg. A forradalom hívei: fiatal értelmiségiek és munkások, egyetemisták, radikális polgárjogi aktivisták.

Kik ők és mit akarnak? Hogyan gondolkodnak a világról? "Téveszme-oszlatásom" az ő nyilatkozataikkal veszi kezdetét. Mivel az interjú alanyai "Jedőneveikkel" kívánták jelölni magukat, eleget tesztek kérésüknek, tehát a továbbiakban Emmanuél Goldstein (E. G.), Wat Tyler (W. T.), Zsuzsanna (Zs.), Janó (J.), Ismeretlen (I.) és Maradék (M.) szólalnak meg.

- Az anarchia szó a legtöbb ember fejében egyet jelent a káosszal, zűrzavarral, fejtelenséggel. Mit jelent számotokra az anarchizmus, az anarchista mozgalom?

- I.: A legfontosabb talán az, hogy ez nem egy dogmatikus eszmeáramlat, mint mondjuk az egyházon belül tapasztalható vallási mozgalmak. Sokféle irányzat van és a különböző irányzatokon belül is gyakran egymással ellentétes gondolatok vitáznak. Vannak, akik csak egyéni életükben szeretnék megvalósítani, s vannak, akik a politikára is kiterjesztik. Általában mindegyikben megtalálhatók a főbb vonások, pl.: az ember kiteljesedése, minden kötöttségtől való szabad élete s ezt továbbragozva el lehet jutni egy társadalmi koncepcióig, de sokszor ezt az anarchisták nem is tartották fontosnak. Ők voltak azok a magányos farkasok vagy "tisztaszívű gyilkosok", akik csak a saját szívüknek engedelmesskedtek.

Nem lehet tudni, hogy miért is alakult ki az, hogy káosszal, zűrzavarral azonosították az anarchizmust, ami valójában uralom-nélküliséget jelent. Az anarchisták szeretnék úgy beállítani a dolgot, hogy ez a hatalom tudatos manipulációja volt. Mivel az anarchisták a mindenkor hatalom ellenfelei voltak, megpróbálták lejáratni őket. Emellett még az abszolút szabadságtól való féltélem elhíntésére is alkalmas lehetett ez a fogalomzavar.

- Mennyire tekinthető forradalmi az eszme?

- E. G.: Az anarchia azt jelenti, hogy tenni, cselekedni kell valamit, s ez szerintem már forradalmi tekinthető. Ami az eszközöket illeti, a BACS erőszakmentes, ami nem azt jelenti, hogy ellenemre van, ha megölnék valahol a világban egy fasiszta diktátort, mert igenis jónak tartom, de ma már ez másképp van, mint a múlt században.

- Akciók, felvilágosító munka?

- E. G.: Tüntetések röpecdulák. A felvilágosító munka szempontjából legfontosabb az újság. Nagy lépés lesz az is, ha létrehozunk a Közép-Európában egyetlen anarchista dokumentációs központot, módszeres adatfeldolgozással, úgy tudom, ez rajtunk kívül csak Moszkvában létezik. Az újság köré talán kialakul Magyarországon valami, azután az lenne a fontos, hogy kelet-európai együttműködés bontakozzon ki.

- Az akciók közé tartozott az is, hogy szabadgondolkodó konferenciát rendeztetek a Pápa látogatása apropóján. Hogyan látjátok az egyház szerepét, egyház és állam lehetséges összefonódását?

- W. T.: A katolikus egyház nem egyszerűen politikai tényező, sokkal inkább ideológiai, főleg arra megy rá, hogy a beilleszkedést, a sorbaállást erősítse, dogmái és felépítése miatt teljesen kiöli az improvizációt és az egyéniséget, ezért is fontos az államnak.

- Zs.: Elég, ha arra utalunk, amit a Pápa az abortusz kapcsán mondott Lengyelországban, valamint a fogamzásgátlással, a kondommal és az AIDS-szel kapcsolatban Afrikában. Az a baj, hogy ezt elmondhatja magánszemélyként, de pozíciójából következően (a Pápa hit és erkölcs dolgában csalhatatlan) ezt mindenki készpénznek veszi.

- E. G.: Az egyház intézménye már önmagában tartja fenn a tekintélyelvét. Ciki, hogy így akarnak minket Európába vinni. Abba az Európába, ahol most tömegével lépnek ki az emberek az egyházakból. Nekem személyes problémám az az egyházzal, hogy múltját tekintve szerintem nem nevezhető másnak, mint egy terrorista szervezetnek. Ma is több százmillió ember gondolkodását, hitét, szexuális életét befolyásolja. A legnagyobb hazugságnak azt tartom, hogy úgy adják el magukat, mint a nagy élet- és magzatvédők, és az élet szent, de tök lazán számításba veszik azt, hogy Latin-Amerikában, Afrikában, Ázsiában hány gyerek hal meg éhségben ma is. A legszegényebb államokban prédikálja a Pápa azt, hogy szüljétek. Afrikában, ahol a szexuális szokások némiképp szabadabbak, mint Európában, ott terjeszti a szüzesség "erényét". Nekem itt megszűnik a hit, mint magánügy, nekem ettől válik politikummá.

- W. T.: A kommunista mozgalom is szörnyű volt, de az egyház mitől jobb? Épp az, hogy sokkal masszívabb, mint akármelyik politikai mozgalom. Olyan magatartásformát terjeszt, ami talán soha nem volt aktuális, de most egyre kevésbé: ez a bűntudat, az alázatosság és az engedelmesség. Ettől lett olyan történelmünk, amilyen, s ez vezetett a haláltáborokhoz.

- E. G.: Az egyház abszolút világi funkciót tölt be, teljesen politikum. Nemesak az állammal van összefonódva, hanem a kapitalizmussal is. A Vatikán vagyona nagyrészt részvényekben van olyan cégekben is, mint a General Motors, Alitalia, Chase Manhattan Bank és a Vatikán tulajdonában lévő IOR Bank.

- Az egyháznál sokkal direktbben irányít a hadsereg...

- J.: Teszünk is ellene: szept. 29-re szervezzük meg a "Fegyvertelen erők napját", s ebből hagyományt szeretnénk teremteni. Jelszavunk: "Nem kell hadsereg!" Először azt kell belopni a köztudatba, hogy csökkentsék a hadikiadásokat, majd szüntessék meg a sorkötelezettséget, ami teljesen jogszerűtlen és önkényes. Aki katonáskodni akar, vállalja pénzért.

- W. T.: Meg kell szüntetni a nemzeti hadseregeket. Nemzetközi konvenciók, szerződések rendszere kell, hogy szabályozza az együttélést. A területgyarapítás ma már egyébként sem reális politika.

- Részletekről a polgári demokrácia is éles bírálathoz képesül. De mi az, ami meghaladhatja ezt a formát, milyennek képzelitek el az ideális társadalmat?

- M.: Ha lesz ilyen, ez egy sokszínű dolog. Sokszínű és kis egységekből épül fel. Az ismeretség szab határt ennek a szerveződésnek, mert ha valaki ismeri a másikat, akkor egy sor konfliktus eleve nem képződik.

- J.: Közvetlen demokrácia, önigazgató társadalom. Helyi kérdésekben helyi emberek döntenek, nincs szükség központi egyeztetésekre. Állam helyett közösséget.

- Mennyiben mond ez ellent a polgári demokráciának?

- W. T.: A polgári demokrácia hierarchiákra épül, alá-fölrendeltségre, tulajdonosokra és szegényekre, arra épül, hogy egyik ember aláveti a másikat, az pedig engedelmeskedik neki, minden államrendszernek ez a lényege, nevezhetjük polgári demokráciának vagy fasiszta diktatúrának, lényegét tekintve ugyanaz.

- J.: De inkább polgári demokrácia, mint más. Talán létezhet átmenet a polgáridemokráciából, ha következetesen betartják az emberi jogokat, s nemcsak másként használják.

- S a kelet-európai társadalmak merre tartanak?

- J.: Nacionalizmus és keresztény kurzus, ez a két fő vonal. A helyzet a diktatúrák irányába mutat, lásd Lengyelország, ahol Walesa készíti a trónusát és itt is.

- W. T.: Magyarországon a hazai politikusok jelentéktelen figurák, tényleg senkik, mégis megtehetnek bármit, s mi csak nézzük ölbe tett kézzel.

- J.: Én attól félek, hogy mivel az elmúlt rendszer baloldalinak volt helyegetve, ez egy szélsőjobbna, vagy populista szárnynak kedvez.

- M.: Attól is függ, a Nyugat hosszabb távon milyen szerepet oszt erre a körzetre, a jelek már felismerhetők, hogy ez egy ütköző zóna lesz, egy hullámtörő gát Észak és Dél, jólét és szegénység konfliktusában. Ez töréshez fog vezetni, amit nem elkerülni igyekeznek, hanem kivédeni.

- Mekkora jütéktértek van ebben a helyzetben?

- W. T.: Nem mi vagyunk az egyetlen fáklyavivők, van rengeteg mindenféle csoport, szolgálat-megtagadók, feministák, környezetvédők, akik hasonló dolgokban utaznak. Rengeteg részlet van, amivel mi is foglalkozunk, amelyek szépen esiszolgatják s jobba teszik a világot.

- S valamennyire megmozgatják az embereket.

- W. T.: Nem is tudom, nem megmozgatni kell az embereket, hanem hagyni, hadd mozogjanak maguktól, vagy épp ellenkezőleg, ne hagyják mozgatni magukat semmilyen erőszakszervezet által

Schbelyesszívű Richárd

Radikális hangok

A pápalátogatás közben jelent meg az Anarchista Újság 4. száma, s ez meghatározta aktuális mondanivalóját. Tartalmában súlypontilag antiklerikális a kiadvány, a legtöbb írás a katolikus egyház szerepével, múltjával, ellentmondásos tanításaival foglalkozik. A több szempontból is figyelemre méltó témát olykor durva hang tolmácsolja. Jogos felháborodással, ám már-már túlzó verbál-radikalizmussal egy történelmi alapokon nyugvó eszmefuttatásban olyan bűnöket is az egyház szemére vetnek, amelyekről csak közvetve tehet, így ezek az emberi túlkapások közé is besorolhatók. Gyűlölettel emlegetik fel a hittérítő népiértásokat, az eretnekégetéseket, a paktumot a hitlerizmussal, az összefonódást a kapitalizmussal, a szexuális életben felállított tilalomfákat. Ateista szemszögből szerintük az egész pápalátogatás cirkusznak, színhátéknak tűnt. Mindebben talán igazuk van, de a sorok között megbúvó éles ellenszenv sokakat sérthet. Mert ugyebár: keresztény értékek nélkül nincs Európa, erre épül egész kultúránk, civilizáciánk. Más kérdés, hogy amit mi keresztény értékeknek nevezünk, általánosan elfogadott humanitárius eszmények, nem pedig az egyház monopóliumai. A szeretet nem intézményesíthető, s az antiklerikalizmus sem minősíthető kereszténységgel való szembe fordulásnak. Ezt azonban más emberek érzelmeinek figyelembevételével kell kifejezni. Még akkor is, ha elismerjük; természetes, hogy egy anarchista újság "de-k" és "ámbr-ök" nélkül fogalmaz.

Lelkiismereti kérdés-e az abortusz, van-e joga beleszólni az államnak vagy az egyháznak, esetleg a katolikus egyházfőnek? Egy cikk tanúsága szerint semmiképpen sem, ez csak két ember döntésének függvénye lehet. Maga az egyház is más-más álláspontot képviselt ebben a kérdésben a történelem során - mutat rá a szerző. Az egyik legkorrektebb írás a laphon.

Található még az újságban egy beszámoló a virágzó angol anarchizmusról, interjú a Szolidaritás Szakszervezeti Munkásszövetség elnökével, állásfoglalás a vegetarizmus védelmében, lapszemle.

Összességében állítható, hogy színvonalas, jól szerkesztett lap az Anarchista Újság, talán azért is, mert szerkesztőségében néhány független szellemű, profi újságíró is tevékenykedik.

Örvendtes, hogy a Magyar Narancs mellé több kisebb, időszakos kiadvány is felzárkózik. A sajtótermékek partijáról a radikális hangok nem hiányozhatnak.

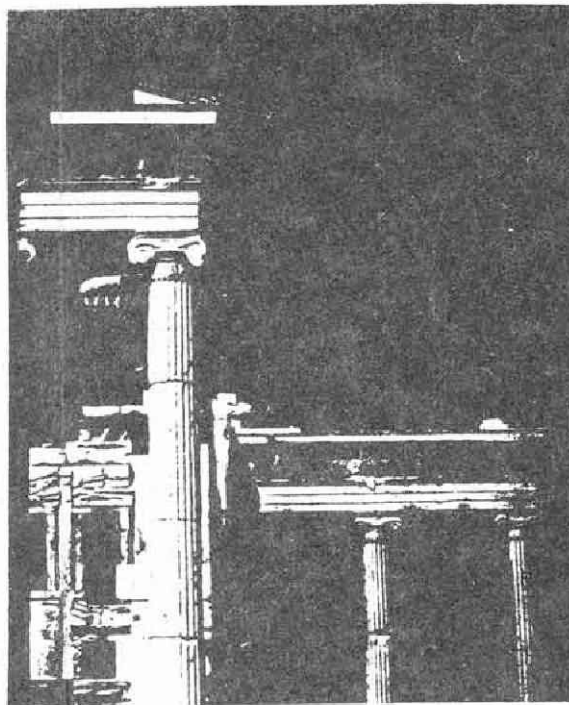
Rebell Istók

Szerk.: Paládi Zsolt

Gubányi Eszter: Bohóc

Vékony cémán lóg a bohóc,
Kezét nyújtja a falak felé,
Lába nedves, vízbe esobban,
Néha egy ág megsimogatja.

A Hold átsüt zöld haján,
Fél sugarától, hogy messze löki,
Szétrobban ezer darabra...
Köd creszkedik a virágokra.

Буддизм в Тибете

Találkozás Nádas Péterrel

Tata '91

A szegedi József Attila Kör az idén is Tatán rendezte meg irodalmi táborát június 24-30 között. Meglehet, ez utolsót. A szervezők egy már-már halódó formát mentettek át az idei nyárra. A FIDESZ 50.000 forintos támogatással dobott mentőövet a kultúra képviselőinek. Ennek, valamint Odorits Ferenc és mások munkájának köszönhető, hogy olyan lapok szerzőgárdája jelent meg a táborban, mint a Nappali Ház, a Kikötő (ELTE szépirodalmi folyóirata), a határ (KLTE), az Új Symposium, a Pompei, a Hét világ. A teljesség igénye nélkül: a meghívott előadók névsorában szerepelt Nádas Péter, Szilágyi Domokos, Kornis Mihály, György Péter, Szigeti Csaba, Szegedy-Maszák Mihály, Kukorelly Endre, Németh Gábor.

A posztmodern elméletének jegyében telt el ez a hét, a szellemi irányzat irodalmi, képzőművészeti, építészeti, elméleti egységesítésére tett kísérleteiről volt szó. Az elmélet vitatott pontjai merész következtetésekhez vezetnek. A posztmodern gondolkodás a tudásról és a megismerésről vallott felvilágosodáskori örökségünket kérdőjelezi meg. A felvilágosodás óta a nyugati filozófia a "valóság" alapján leszűrt általános és kizárólagos igazságok keresésének hüvöletében él, mindebben a nyelv szerepe másodlagos, esupán tükrözi a "való világot", míg a filozófia feladata az objektív és mindent felölelő igazságok felkutatása. A posztmodernizmus tagadja az univerzális ítéletek jogosságát, az objektív tudás és a megismerhetőség fogalmát, azt vallja, hogy az ezekről tett kijelentések érdekekhez kötődtek, tehát valamilyen autoritáshoz tartoznak, valamilyen hatalmat képviselnek. A nyelvész Saussure-höz, a filozófus Wittgensteinhez, s később a posztmodern elméletfróihoz (Derrida, Foucault, S. Sontag) kapcsolódik az a nyelvi forradalom, mely szerint a nyelv teremtí meg a jelentést, nem pedig fordítva a jelentés fejeződik ki a nyelvben. Tehát minden tudás a nyelvi környezettől és a társadalmi megállapodástól függ.

Képes-e megváltásra, valamiféle változtatásra a művészet? A válasz: nem. "Ebben a történetben az egyetemes fogyasztás áll az egyetemes megváltás helyett" (György Péter). A művészet: gicés. Ily módon többé nem létezik elit kultúra, közönsége nem magasabbrendű értékeket, esupán bonyolultabb gicészet fogyaszt. A modern irányzatok nem hagyhatják figyelmen kívül a tömegkultúra kétségkívül felmutatható eredményeit. Ha közelíteni akarnak a közönséghez, a tömegkultúra kifejezőkészséjét formailag be kell építeniük alkotásaikba (David Lynch, Peter Greneway). Rengőtelg érdekes kérdést vetett fel Nádas Péter új könyve, az Égi és földi szerelemlről. A tatabeszélgetésen gondolatrendszerének néhány fontos elemét emelte ki. Főként arról volt szó, hogy a természeti és társadalmi törvények harca hogyan jelentkezik a szerelemben. A nemek szerinti viselkedés szerinte nem más mint begyakorolt szerep, a nemű dresszúra társadalmilag több évszázados, egyénileg több éves vagy évtizedes eredménye. Apáink, anyáink, nagyszüleink erkölése ebben is éreztette hatását, a társadalmi nevelés mindannyiunkat egyfajta szociális nyelvre tanított. De létezik egy másik, egy mágiikus nyelv, melyet az író megkülönböztetésül az előbbi, a nappali nyelvtől éjszakai nyelvnek nevezett el. Az európai kultúra eszményképe a szervezhető társadalom, ennek megfelelően a nappali nyelv egyoldalú elsajátítását erőszakolta ránk. Ám vannak olyan kultúrák (indiai, kínai), amelyek abban különböznek tőlünk, hogy az éjszakai és nappali nyelv egyensúlyát tökéletesebben valósították meg. Az éjszakaihoz éppúgy hozzátartoznak a gesztusok, a testbeszéd, a láthatatlan finom célzások, mint a szeretkezés és érzékiség művészete. Nádas Péter érveit felhasználja művében a pszichológia, a filozófia, a szociológia eddigi kutatásait. Mind-ebből megállapítható, hogy az európai kultúrában valami ősi ellentét feszül a társadalmi nevelés, viselkedés és az alkat között. Az alkat határozza meg a nemiséget, ám az alkatot intézményesített rendszabályok, tabuként felállított iratlan törvények tartják féken. (Gondoljunk pl. a homo-, biszexuálisokra, apa és gyermek szexuális viszonyára.) Ezekről a létező, valóságos dolgokról általában elítélően lehet, illik és szabad beszélni. A szerelemlről való beszéd kapasan örökké falakba ütközünk, s ez kommunikációs esődként is felfogható.

E szubjektív beszámoló elején már utaltam arra, nem biztos, hogy a jövőben egy ehhez hasonló fórum vagy találkozó létrejöhet. Pedig a szegedi szellemi élet fellírísítésére sem ártanának ilyen rendezvények. A pangás hosszú hónapjait csak néha szakítja meg egy-egy igazán izgalmas esemény. A kérdés az, amit Kornis Mihály is felvetett, vajon van-e a néhány elhivatott, megszállott ember munkáján kívül is, alulról jövő kezdeményezés?

Paládi Zsolt

Fehér Szilvia: Szerencse

Úgy gondolta, hogy vesz még egyet. Talán kettőt. Igaz, vett már eddig négyet, de lehet, hogy pont az az egy hiányzik, amivel megnyerné. Ezen a héten hétmillió-kettőszázötvenhatezer-hétszáznégy forint a nyere-mény. Nagyon pontosan tudta, hiszen már érezte, hogy ez az övé. Csak vajon melyik szelvényel? Még fel-tétlenül venni akart egyet, talán kettőt.

Újra beállt a sorba. Úgy érezte, most sokkal lassabban halad, mint az előbb, s pont előtte veszik meg majd az utolsót. Vagy lehet, hogy még odaér, rosszul lesz, kórházba viszik, és akkor nem tudja kitölteni. Ilyen és hasonló gondolatok gyötörték. Enyhe szédülést érzett, de úgy gondolta, hogy ez a játék izgalmától van. A sor meg nem haladt. Előtte kettővel egy nő húszat vett, ekkor enyhe fejfájás is úrrá leti rajta. Neki nem ma-rad, mindet megveszik, gondolta. Pedig mennyi mindenre tudná költeni a nyere-ményét. Már régóta szeretne egy lemezjátszót, most végre megvehetné. Előtte közvetlenül egy férfi harmincat vett, erre már erős rosszul-lét fogta el. Neki már nem marad! Pedig neki kell megnyernie! Hirtelen eszébe jutottak a számok: 17, 41, 52, 57, 68; ezeket biztosan behúzza. Újra felvillant előtte a lemezjátszó képe. Már tegnap megcsinálta neki a he-lyet a sarokban, a fiókos szekrényt áthúzta az ablak mellé, hogy a lemezjátszónak nagy helye legyen. Végre rákerült a sor:

- Tessék!
- Egyet kérek. Azaz kettőt... Adja ide mindet!
- Sajnálom, de már csak egy van, a többi mind elkelt.
- Akkor azt adja ide!

Idegesen kereste a tollat. Vajon hova tehetette? Mi lesz, ha pont egy toll miatt nem tudja kitölteni? Pedig már látta a sarokban a lemezjátszót, érezte, hogy már alig lát, s szíve egyre hevesebben ver. Végre megtalál-ta a tollat. Mik is a számok?

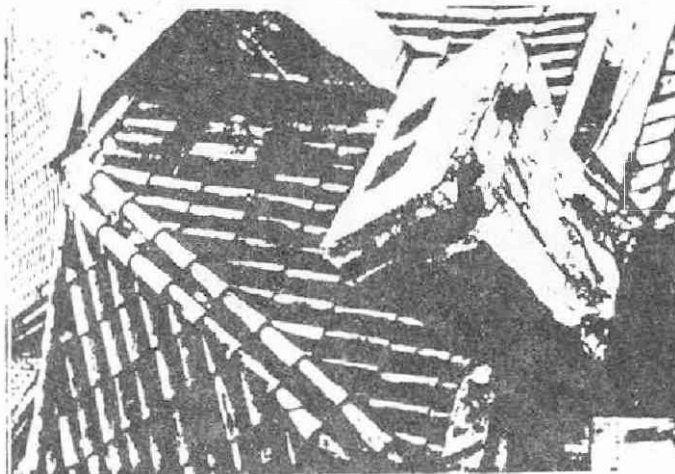
17, 41, 52, 57, 68. Sorba húzta be mindet, ügyelve nehogy elrontsa, hiszen ez az utolsó darab. A feje már nagyon fájt, s sokszor úgy érezte, hogy nem kap levegőt. Készen van, már csak fel kell adnia.

Izgatottan ment ki az utcára. Azt hitte, hogy mindenki őt nézi, hiszen ő hétmillió-kettőszázötvenhatezer-hétszáznégy forint tulajdonosa. Éjjel alig aludt, állandóan a lemezjátszó járt az eszében. Az éjszalai árnyékok néha esalóka játékot játszottak: elhítték vele, hogy ott van a sarokban.

Korán kelt fel. Egész nap az esti híreket várta. Munkáját is hamarabb fejezte be, esaládi okokra hivat-kozva. Leült a fotelba, szembe a sarokkal és bekapcsolta a rádiót. Most újra az az érzés fogta el, ami tegnap: egyre jobban fájt a feje, már nagyon várta a nyereszámokat. Végre bementék: 17, 41, 52, 57, 68. Remegve fogta kezében a szelvényt, s elmosódtak előtte a számok. Újra meg akarta nézni, hogy ellenőrizze magát, de már nem látta. Csak a lemezjátszót. Ott állt most is a sarokban, mint este, lemezek is voltak mellette. Elin-dult, hogy felrakjon egyet. Nehezen támolygott oda, minden lépése fájdalom volt. Megfogta a lemezt, letö-rölgette, elindította a lemezjátszót, leült és hallgatta a zenét. Már semmi mást nem hallott, csak ezt a zson-gást. A tegnapi érzés egyre erősödött benne; fájt a feje, szédült, nehezen vett levegőt. Már a szíve is fájt. A zene egyre hangosabban szólt. Már mindene fájt. Hirtelen kiesett a kezéből a szelvény, szívében megszűnt a szűrő fájdalom, a feje lehanyatlott. A lemezjátszó pedig vígan zenélt tovább.

Visnyovszky Tamás: Hé!

Legyen már vége a ködnek,
melyben négy és fél milliárd ember,
behuny szemmel, ostobán tapogatózva,
pénzből font koszos vágyainak adózva,
a falhoz fogja csapni a Földet!

Visnyovszky Tamás: Belső fény

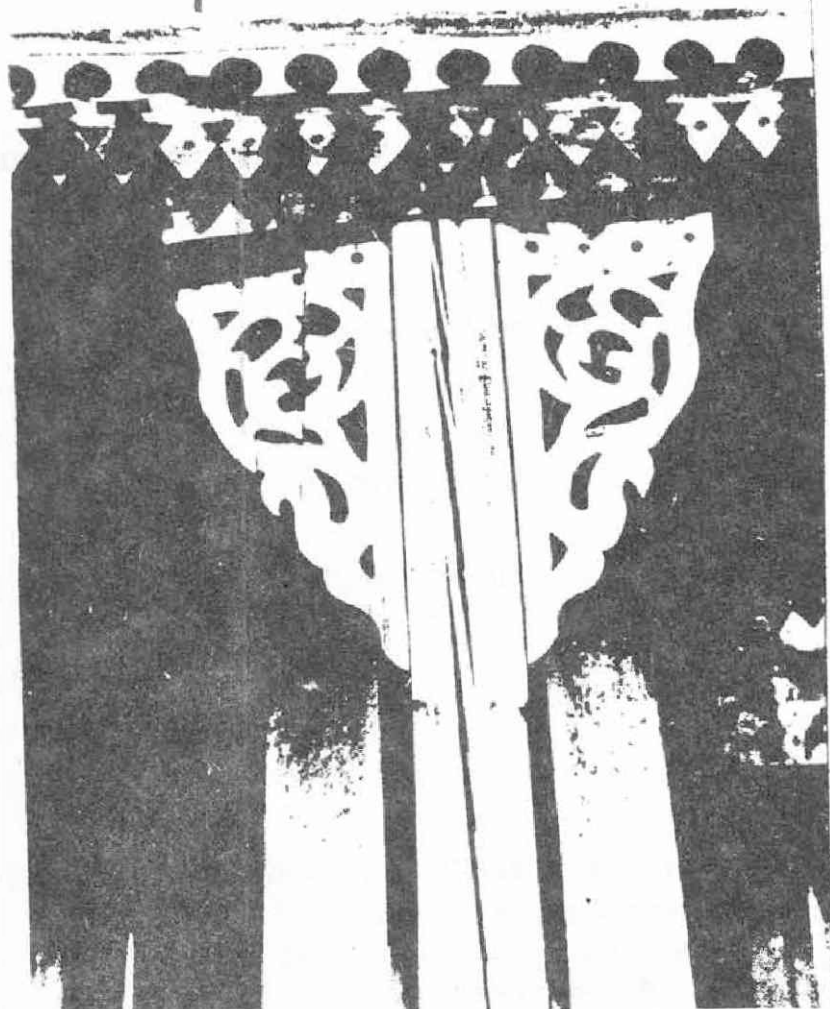
Csendes bársony percek
símuljanak álmaid alá!
Szárnyas, merész tervek
emeljék ragyogni a fénybe,
hol
ólmos felhők fölé szökkenve
szívárvánnyá bomlik a rét!

Táncolj végig színekből kovácsolt hídján!
Fond fürtjeidbe a pántlikás Időt!
Kapaszkodj álmaid száguldó csillagába!
Most nem vonz a föld.

A tűzszem nyergéből
eléred a fává nőtt képzeletet.
Nem veszed el senki elől,
hát szakítsd le gyümölcsét!

Hajolj közel minden virághoz!
Az illatokat, a színeket
féltőn őrizd meg!

Ne dadogjon bicogón nyelved,
ha majd egyszer
meséket suttognál
Álommanót váró
apró gyermekednek!

PROCONTROL ELECTRONICS LTD

Szeged, Széchenyi tér 8.
Tel: 62/ 24-711 Fax: 62/ 14-477

SHARP SF-7850 nagy teljesítményű fénymásológép

Műszaki adatok

eredeti méret:	max. A/3
másolat mérete:	A/6-A/3-ig
másolási sebesség:	15 másolat/perc
alkalmazható papír:	60-110gr/m ²
teljesítményfelvétel:	1,35 kW
felfűtési idő:	1 perc
másolási lépték:	fix: 50%; 70%; 81%; 86%; 100%; 115%; 122%; 141%; 200%
	állítható: 50% - 200% között 1%-os léptékkal

- A világhírű SHARP cég egyik legújabb modellje
- A leggazdaságosabb irodai másológép
- A helykímélő fix tárgyasztal és a torzításmentes másolóív meg biztosítja, hogy nagy sorozatú másolatoknál sem mozdul el az eredeti példány
- Automatikus, manuális és fotó módos fényerőszabályozás
- Könnyű kezelhetőség
- Öt színben másol, ha a festékező egységet színes egységre cseréljük
- Háromdimenziós tárgyak másolására is alkalmas
- A korszerű iroda nélkülözhetetlen tartozéka